

TOLKIENOV SVIJET DOBRA I ZLA

Zamislite volju tako jaku da kontrolira moć stvaranja i upravljanja cijelom prirodom, živom i neživom. Zamislite volju tako jaku da gospodari voljama svih živih bića, svake vrste, svakog naroda. Zamislite da se ta volja nalazi u nekoj stvari, prstenu npr. koji može prispjeti na prst bilo kojeg bića. I zamislite da je taj prsten iskovala neka zla sila s jednom jedinom namjerom, da zavlada svima.

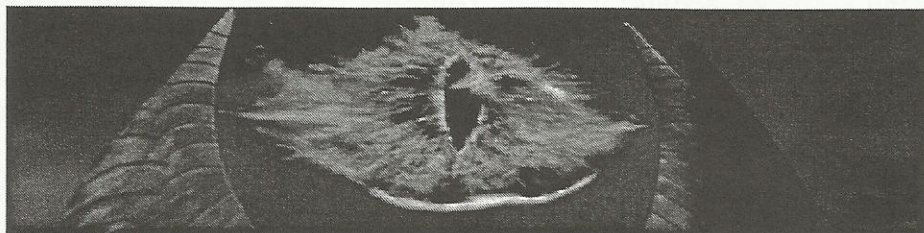
Već u samom zapletu ostavljena je široka paleta mogućnosti razrade djela bilo u junački ep, bilo u dramu ili tragediju. Mitovi mnogih naroda, a isto tako i filozofija starih Grka preuzeta i obrađena u Silmarillionu predstavljaju genijalan uvod u događaje opisane u Hobbitu i trilogiji Gospodar prstenova. J. R. R. Tolkien je, želeći svojoj djeci ispričati priče prije spavanja, stvorio maestralno djelo o ničeovskom problemu volje za moći te snazi pojedinca sposobnog pobijediti tu istu volju svojom dobrotom i jednostavnošću. Taj svijet ponovno je ožvjljen spektakularnom ekranizacijom, što je i bila davna želja slavnog autora.

Ukratko, radnja djela odvija se ovako: Mračni gospodar Sauron iskuje prstenove moći želeći ovladati svijetom. Nakon njegova pada Prsten Jedan koji kontrolira ostale je izgubljen. Prošle su mnoge godine i Sauronov duh se vratio u Međuzemlje tražeći svoj prsten, koji je u međuvremenu dospio u ruke mladog hobita Froda. On je, pak, dobio zadatak da uništi prsten bacivši ga u vulkansko brdo Orodruin gdje je prsten i iskovan. Na ovu priču su još nadodane pustolovine ljudi, patuljaka, vilenjaka, hobita i čarobnjaka u borbi protiv Saurona i njegovih hordi orka te izopačenih ljudi i životinja.

Već toliko puta opjevanu borbu dobra i zla Tolkien je uklopio u svoj do u detalje izmišljeni svijet unijevši u njega sva ljudska vjerovanja i vrednote na kojima se temelje današnja kultura i civilizacija. Plemenitost, hrabrost, nesebična ljubav i darivanje, odlika su svih pozitivnih karaktera dok su negativcima pripisane požuda za vlašću i moću, neumjerenost, mržnja, ... Ipak se ne radi o crno bijelom svijetu u kojem negativci imaju negativne, a pozitivci pozitivne karakteristike, već o isprepletenim odnosima jednih i drugih gdje kod pozitivnih karaktera u ključnim trenucima prevladaju pozitivne osobine i obratno.

Zlo je utjelovljeno u Morgothu, prvom mračnom gospodaru, koji je paralela kršćanskom shvaćanju Lucifera, palog anđela svjetla. On je potakao sva uništavanja i sve katastrofe, sva neprijateljstva i mržnju, sve zlo na Zemlji.

Nakon njegova pada naslijeđuje ga Sauron i nastavlja njegovu misiju. Njihovoj destrukciji Zemlje suprotstavljaju se sile nebeskih duhova, ali još više stanovnici same Zemlje koji su odlučni u uspostavljanju reda i mira.



Zlo koje nikad ne spava simbolično je prikazano Sauronovim okom bez vjeđa koje sve vidi i kojemu ništa nije sakrito. Ipak mu se naizgled beznačajni pojedinci mogu ustrajnošću sakriti jer u svoj svojoj zloći i oholosti Sauron ne može prihvatiti da mu itko može nauditi pobijedivši vlastitu požudu i želju za vlašću. Ne može prihvatiti da itko može uništiti Prsten odrekavši se želje za upravljanjem drugima.

A upravo to se dogodilo. Frodo, iako je na kraju potpao pod vlast Prstena, uspio je izvršiti misiju. Sauron je zauvijek pobijeđen i sva njegova tvorevina je uništena. Prstenovi su izgubili svoje moći propašću Jednoga i sve što je njima postignuto, nestalo je, bilo dobro ili zlo. Vilenjaci i čarobnjaci su iselili prepustivši svijet ljudima kojima je ostavljen izbor: suživjeti se s prirodom i u prirodi ili se poput mračnih gospodara pokušati iznad nje izdići na propast i prirode i svoje vlastite.

Poruka je više nego jasna.

Fra Filip Mimica